

BRATISLAVENSIS

BLAHOREČENIE A VYHLÁSENIE O MUČENÍCVE

BOŽIEHO SLUŽOBNÍKA

TITUSA ZEMANA,

REHOL'NÉHO KŇAZA

SPOLOČNOSTI SV. FRANTIŠKA SALESKÉHO

(1915 – 1969)

DEKRÉT O MUČENÍCTVE

«Čo je láska, poznali sme z toho, že on položil za nás svoj život. Aj my sme povinní dávať život za bratov» (1Jn 3, 16).

Keď Boží služobník Titus Zeman pri slávení eucharistie počul toto Božie slovo, pocítil vo svojom srdci inšpiráciu a silu obetovať svoj život, premôcť strach a rozhodol sa naplno nasledovať vôľu Pána, a to tak, že dôveroval v jeho milosrdenstvo a dúfal v život večný.

Boží služobník sa narodil 4. januára 1915 vo Vajnorochoch pri Bratislave v rodine roľníka a kostolníka ako prvý z desiatich detí. Ako desaťročný – keďže jeho detstvo bolo poznačené častými zdravotnými problémami – sa na príhovor Panny Márie náhle uzdravil. V tých dňoch jej Titus tajne vo svojom srdci prisľúbil, že „navždy bude jej synom“ a stane sa saleziánom kňazom. Tento projekt povolania sa mu podarilo realizovať tak, že v roku 1931 vstúpil do noviciátu, v roku 1932 zložil prvé sľuby, v roku 1938 doživotné sľuby a v roku 1940 bol vysvätený za kňaza.

Keď sa v povojnovom Československu začal zakoreňovať komunistický režim a začalo sa systematické prenasledovanie Cirkvi, Boží služobník sa postavil proti odstráneniu krížov z verejných miest, začo ho prepustili z práce, zo školy, kde vyučoval. Prozreteľne sa mu podarilo uniknúť pred „barbarskou nocou“ aj pred následnou deportáciou rehoľníkov 13. – 14. apríla 1950, pretože slúžil v diecéznej farnosti. Pýtal sa, čo by mohol urobiť, aby umožnil bohoslovcovi dosiahnuť vytúžené kňazstvo. Preto s bolesťou v srdci sa rozhodol prekročiť s nimi železnú oponu a vydal sa do Turína, kde ho prijal hlavný predstavený saleziánov, ktorý iniciatívu požehnal a podporil.

Po dvoch úspešných prechodoch cez hranice, tretia expedícia v apríli 1951 zlyhala. Od toho času bol don Titus vystavený sérii utrpení: týždeň mučenia medzi zadržaním a uväznením (9. – 16. apríl 1951); ďalších desať mesiacov predbežného zadržania, keď bol po celý čas ťažko mučený, až do procesu 20. – 22. februára 1952; ďalších dvanásť rokov väzenia

(1952 – 1964); takmer päť rokov prepustenia na podmienku, pričom bol neustále špehovaný a prenasledovaný (1964 – 1969).

Vo februári 1952 generálny prokurátor žiadal pre dona Titusa – obžalovaného za špionáž, vlastizradu a nelegálne prekročenie hraníc – trest smrti, ktorý bol, na prekvapenie mnohých, zmenený na dvadsaťpäť rokov tvrdého bezpodmienečného väzenia. To, že niekto nebol za podobné zločiny popravený, sa stalo vo vtedajšom Československu po prvý raz. Don Zeman však bol označený ako „m.u.k.l.“, to znamená „muž určen k likvidácii“. Prežil ťažký život vo väzení a v táboroch nútených prác po boku prenasledovaných kňazov, politických odporcov režimu aj mnohých kriminálnikov, ktorých dávali do cieľ k rehoľníkom. Ručne a bez ochranných prostriedkov bol nútený drviť rádioaktívnu uránovú rudu; dlhý čas strávil na samotke, kde dostával iba sedminu z porcie stravy ostatných väzňov; bol nedostatočne liečený na svoje srdcové, pľúcne a neurologické ťažkosti.

Po odpykaní polovice trestu bol 10. marca 1964 podmienene prepustený na slobodu; tesne predtým ho museli liečiť oxygenoterapiou a na jeho pľúcach boli viditeľné škvrny. Zmenený takmer na nespoznanie sa vrátil domov a prežil obdobie intenzívneho aj duchovného utrpenia, pretože mal zakázané verejne vykonávať svoje kňazské povolanie.

Zomrel – amnestovaný in extremis (s právoplatnosťou amnestie osemnásť dní pred svojou smrťou) – 8. januára 1969 na následky trojitého infarktu spojeného s arytmiami a po „experimentálnej liečbe“, po aplikovaní veľmi riskantnej liečebnej metódy, ktorú odvtedy už nikdy viac nepoužili. Chýr o jeho mučeníctve sa šíril hneď po jeho smrti, dokonca aj tajní agenti, ktorí boli na jeho pohrebe, uviedli vo svojich hláseniach, že to bol mučeník trpiaci pre Cirkev. Ani nie rok od jeho smrti, po revízii súdneho procesu, popreli legitímnosť odsúdenia dona Titusa za špionáž a vlastizradu. V roku 1991 bol na základe rehabilitačného procesu definitívne vyhlásený za nevinného.

Život Božieho služobníka – známy prechodom hraníc spolu s bohoslovcami a kňazmi, aby sa tak zachránilo ich povolanie alebo zachovala ich služba – je poznačený aj vnútornými prechodmi, ktoré naznačujú jeho ľudský a kresťanský rast a najmä jeho postupné prijatie povolania k mučeníctvu. Don Titus svojou obetou priamo zachránil šestnásť povolaní (ide o bohoslovcov, ktorí sa s ním dostali do Turína) a nepriamo aj povolanie mnohých ďalších, ktorých v tých ťažkých rokoch podporoval a povzbudzoval. Jeho dielo zabezpečilo kontinuitu Saleziánskej kongregácie na Slovensku a pomohlo saleziánom „zabezpečiť“ budúcu apoštolskú generáciu v tejto krajine.

Svedectvo dona Titusa je vtelením Ježišovho povolania a uprednostňovaním pastorácie detí a mladých, najmä mladých spolubratov saleziánov; tej prednostnej lásky, ktorá sa tak ako u dona Bosca prejavila ako skutočná „pasia“, hľadaním ich dobra a vloženie všetkej svojej energie, všetkých svojich síl, celého svojho života v duchu obetavosti a obety.

Chýr o mučeníctve Božieho služobníka sa rozšíril v cirkevnej komunite, preto sa od 26. februára 2010 do 7. decembra 2012 v arcibiskupskej kúrii v Bratislave uskutočnilo diecézne skúmanie, ktorého právoplatnosť uznala táto Kongregácia dekrétom zo dňa 28. júna 2013. Pripravilo sa *Positio* a podľa zvyčajných postupov sa pristúpilo k diskusii o tom, či smrť Božieho služobníka bola skutočným mučeníctvom. Dňa 7. apríla 2016 sa uskutočnilo

osobitné zasadnutie teológov konzultorov, ktoré vyjadriло pozitívnu mienku. Otcovia kardináli a biskupi na riadnom zasadnutí 21. februára 2017, ktorému som predsedal ja kardinál Angelo Amato, uznali, že spomínaný Boží služobník zomrel pre svoju vernosť Kristovi a Cirkvi.

De hisce omnibus rebus, referente subscripto Cardinali Praefecto, certior factus, Summus Pontifex Franciscus, vota Congregationis de Causis Sanctorum excipiens rataque habens, hodierno die declaravit: *Constare de martyrio eiusque causa Servi Dei Titi Zeman, Sacerdotis Professi Societatis Sancti Francisci Salesii, in casu et ad effectum de quo agitur.*

Hoc autem decretum publici iuris fieri et in acta Congregationis de Causis Sanctorum Summus Pontifex referri mandavit.

Datum Romae, die 27 mensis Februarii a. D. 2017.

ANGELUS Card. AMATO, S.D.B.

Praefectus

+ MARCELLUS BARTOLUCCI

Archiep. tit. Mevaniensis,

a Secretis